

Konferencia- és üzleti turizmus Magyarországon 1998 - 2007

A világ konferenciaturizmusáról két nagy szövetség készít évente statisztikát, a Union of International Associations (UIA) és az International Congress and Convention Association (ICCA). A két szervezet más-más kritériumrendszer alapján gyűjti és számolja a rendezvényeket, éppen ezért a szakma mindig együtt, összegezve vizsgálja a két statisztikai eredményt, egyiket sem javasolt 100%-os indikátornak venni.

A UIA és az ICCA adatai általában eltérnek, nem egyenlő számú konferenciát tulajdonítanak Magyarországnak, illetve Budapestnek. A UIA szervezethez év közben is folyamatosan érkeznek be az adatok, így két-három évvel a tárgyév után véglegesedik egy-egy ország kongresszusainak száma. Így nem meglepő, hogy a 2007-es adat jelentősen alacsonyabb, mint a 2006-os: az adatok beérkezésével ez a 97-es (Budapest: 70) rendezvényszám még 5-10%-kal nőhet.

Bár az országok részarányát tekintve nem, a városok ranglistáján jelentős különbségek vannak a két szervezet által publikált helyezések között. Míg az ICCA szerint Budapest immár negyedik éve szerepel a legkedveltebb konferenciavárosok top 10-es listáján, a UIA szerint Budapest az utóbbi években a 12. helyen szerepelt, majd 2007-ben visszacsúszott a 24. helyre.

Magyarország helyezése az ICCA és a UIA statisztikai alapján 1998-2007

Magyarország	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Helyezés										
ICCA	22	15	18	28	19	21	23	20	20	22
UIA	29	20	23	26	27	27	22	23	22	29
Konferenciaszám										
ICCA	55	64	71	56	91	82	105	116	116	112
UIA	88	116	124	99	114	117	143	117	108	97

Budapest helyezése az ICCA és a UIA statisztikai alapján 1998-2007

Budapest	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Helyezés										
ICCA	13	11	11	15	11	12	7	8	6	6
UIA	21	13	14	19	16	17	10	12	12	24
Konferenciaszám										
ICCA	42	50	53	48	71	67	89	94	95	90
UIA	75	85	99	79	91	93	116	96	88	70

A UIA Magyarországot a világ hivatásturisztikai piacának 0,9%-os részesedése mellett Görögországgal, Csehországgal, Lengyelországgal, Törökországgal, Malajziával, Dél-Afrikával, Brazíliával, Indiával és Mexikóval tette egy csoportba (Magyarország részesedése az európai piacból: 1,7%). Budapest pedig (0,7%-os részesedés világviszonylatban, 1,3% európai viszonylatban) Helsinkivel, Madriddal, San Diegoval, Prágával, Koppenhágával és Münchennel volt közel azonos pozícióban.

Magyarország és Budapest jellemzői a UIA adatai alapján

Magyarország	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Helyezés	16	21	23	15	22	29	20	23	26	27	27	22	23	22	29
Konferenciaszám	125	95	89	161	103	88	116	124	99	114	117	143	117	108	97
Budapest															
Helyezés	11	15	19	8	16	21	13	14	19	16	17	10	12	12	24
Konferenciaszám	97	78	67	125	82	75	85	99	79	91	93	116	96	88	70

Forrás: UIA

Természetesen hazai elemzések is készülnek a MICE turizmus magyarországi tendenciáiról. A KSH keresletfelmérése szerint 2007-ben hazánkba 42 millió 468 külföldi látogató érkezett. 38,5%-uk szabadidős turisztikai motivációval (üdülés, körutazás, városnézés gyógyturizmus, kulturális rendezvény meglátogatása, vallás, vásárlás, természetjárás, vadászat), 16,6%-uk rendezvény- vagy hivatásturisztikai, 22,4%-uk barát, rokonlátogatás céljából, 6,7%-uk egyéb turisztikai, és 15%-uk egyéb, nem turisztikai motivációval (tanulás, tranzit, munkavégzés, egyéb) látogatott Magyarországra.

A hazánkba érkezők regionális megoszlását vizsgálva, különös tekintettel a nemzetközi konferenciákra érkező vendégekre megállapíthatjuk, hogy kizárólag a Budapest-Közép-Dunavidék régióban haladja meg a kongresszusi látogatók aránya azon látogatók arányát, akik turisztikai céllal egy régióba látogatnak. Jelentős kongresszusi turisztikai részesedéssel rendelkezik még a Balaton és a Dél-Alföldi régió is.

A külföldi turisták és a kongresszusi vendégek számának részaránya regionális bontásban

	Budapest-Közép-Dunavidék	Észak-Alföld	Nyugat-Dunántúl	Észak-Magyarország	Balaton	Tiszató	Közép-Dunántúl	Dél-Alföld	Dél-Dunántúl	Összesen
Magyarországra érkezett külföldi látogatók	38,7%	8,3%	10,6%	8,5%	16,9%	1,2%	4,4%	6,4%	5%	100,0%
Magyarországon rendezett nemzetközi konferenciák	80,4%	0,6%	1,8%	0%	7,4%	0%	0%	6,1%	2,5%	100,0%

Forrás: KSH, Magyar Kongresszusi Iroda

Az üzleti turizmus szerepe Budapesten

Budapest helyezése az ICCA által összeállított világranglistán a konferenciák száma alapján, nagyságrendileg tíz helyezéssel jobb, mint a Magyarország által elfoglalt pozíció. 1993 és 2007 között minden évben találkozhatunk a magyar főváros nevével az első tizenöt legkedveltebb város listáján. A legjobb helyezést - mint ahogy Magyarország esetében is - az 1996-os év jelentette, amikor Budapest, Koppenhága után a világ második legkeresettebb városa volt. Dobogós (3.) pozíciót ért el fővárosunk még 1993-ban, a legrosszabb pozíciót pedig a 2001-es 15. hely jelentette a világranglistán. Az elmúlt három évben (2004-2007.), Budapest megszilárdította helyét az első tíz város között. Arra ugyanis, hogy egymás után négy évben az első tíz város között szerepeljen fővárosunk, eddig nem volt példa az elmúlt tizennégy évben.

Az ICCA szerint Budapest közvetlen „szomszédai” a világranglistán Barcelona és Peking, míg a Lisszabonban megrendezett konferenciák száma egyenlő Budapestével. Teljesen más képet mutatnak a környező országok, városok a ranglistán, ha a résztvevők számát vesszük alapul. Ebben az esetben Malajziával, Taipei-jel és Hong Konggal, Európán belül pedig Dániával, Belgiummal és Finnországgal vagyunk szoros versenyben. A városok „harcában” Budapest Kuala Lumpurral, Sao Paoloval, Buenos Airesszel, illetve Lisszabonnal, Koppenhágával, Firenzével és Prágával került egy csoportba.

A konferenciákon résztvevők száma alapján Budapest helyezésének változása kaotikus képet mutat. Volt már 38., de szerepelt az ötödik helyen is. Még azt sem lehet mondani, hogy a konferenciák száma befolyásolná a résztvevőszámot, vagy hogy a konferenciák száma alapján kiszámított helyezés lenne nagy hatással a résztvevőszám által meghatározott pozícióra Budapest esetében. Az első esetben a korreláció értéke 0,5, az utóbbiban pedig 0,6¹.

Budapest helye a világ kongresszusi turizmusában

Budapest	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Konferenciaszám	46	39	37	72	45	42	50	53	48	71	67	89	94	95	90
helyezés	3.	6.	9.	2.	7.	13.	11.	11.	15.	11.	12.	7.	8.	6.	6.
Résztvevőszám			15 761	33 499	9 739	14 375	16 000	14 479	7 448	24 284	8 900	19 758	17 401	16 217	25 052
helyezés			29.	5.	30.	29.	19.	27.	36.	12.	38.	20.	32.	25.	22.

Forrás: ICCA

Egy érdekesség, amely jellemző a magyarországi kongresszusi piacra, hogy minél inkább csökken Budapest részaránya a nemzetközi konferenciák száma tekintetében, annál inkább ér el jobb helyezést Magyarország a világranglistán, más szóval ahogy erősödik a vidék, úgy erősödik hazánk pozíciója is. Ebből következik, hogy a jelenlegi kongresszusi infrastruktúrával Budapest kongresszusi turizmusa elérte teljesítőképességének határát.

Fentiek alapján a hazai piacnak két lehetősége van: Budapest jelentős infrastrukturális beruházásokkal megpróbál az eddig kapacitáshiány miatt nem elérhető, magas résztvevőszámú rendezvények irányába nyitni, vagy a vidéki kongresszusi turizmus szerepének növelésére van szükség, amelyhez több vidéki városban már megvan az infrastrukturális háttér, de a nemzetközi piacra való bevezetés még nem történt meg.

¹ Két idősor adatainak kapcsolata annál szorosabb, minél inkább megközelíti a korrelációs érték az egyet.

Magyarország és Budapest helye a régióban

A UIA 2007. évi adatai nem teljesen vágnak egybe az ICCA által publikált statisztikáknak. A kelet-közép-európai régió részaránya 7,1%, amelyből a négy nagy országé (Ausztria, Magyarország, Csehország, Lengyelország) 6,3%. A UIA és az ICCA alapján is Ausztria áll a vezető helyen, ám amíg az előbbi szerint Magyarország Lengyelországot és Csehországot követi, az utóbbi szerint hazánk e két ország előtt áll a rangsorban.

Magyarország a UIA statisztikájában két várossal, Budapesttel és Péccsel szerepel, vagyis ezekben a városokban került megrendezésre 2007-ben a szervezet kritériumainak megfelelő méretű rendezvény. Csehország szintén kettő (Brno, Prága), Lengyelország pedig öt várossal is kvalifikált (Gdansk, Krakkó, Poznan, Varsó, Wroclaw).

Az ICCA² adatai alapján a közép-kelet-európai kongresszusi régió országai³ az európai kongresszusszám 15,8%-ával rendelkezett 2007-ben. Ezen belül a négy nagy ország részaránya pedig 13,1%. Ez a négy ország az elmúlt tíz év folyamán stabilizálta a 13%-os részesedését az európai kongresszusi piacból.

A régióban található többi ország viszont növelte a részesedését, igaz, kis mértékben. 2007-ben ez az arány 2,7%-os volt, amely az 1998. évi érték (1,9%) megközelítőleg másfélszerese, így elmondható, hogy régióinkban növekvő volumen mellett megkezdődött a kiegyenlítődés az országok között. Ez egyben hasznos és hátrányos is hazánk számára. Hasznos, mivel ez azt jelenti, hogy egyre több konferenciát hoznak a régióinkba, a közép-kelet-európai térség az átlagot meghaladó mértékben fejlődik és egyre nagyobb elismertséget szerez a kongresszusi piacon. Az aránynövekedésből következik, hogy megfelelő infrastruktúra és szolgáltatási minőség jellemzi régióinkat. Hátrány viszont, hogy a növekedés a Magyarországnál kisebb országokban nagyobb mértékű, a régióban tartott konferenciaszám egyre több ország rendezvényszámából tevődik össze. Fontos, hogy a régióban történő infrastrukturális fejlesztésekkel hazánk is lépést tudjon tartani, amellyel megtarthatja pozícióját a vezető kongresszusi országok között.

Lassan a térség minden országa rendelkezik megfelelő kongresszusi háttérrel, rendezvénypiaci elismertséggel, így egyre erősebb versenyhelyzetet teremtenek hazánk számára.

A másik változás, ami a közép-kelet-európai kongresszusi régiót illeti, hogy egy ország már nemcsak egy várossal képviselteti magát a piacon. Új vidéki városok is egyre előkelőbb helyezéseket foglalnak el a kongresszusi piac világranglistáján. Budapest vezető szerepe a következő években is biztosítottnak látszik, ám Magyarország jelentősen visszaeshet a rendezvénypiaci szereplői között, mivel hazánk kongresszusi turizmusa - ami a nemzetközi kongresszusokat illeti -, egypólusú, Budapest központú.

Nemcsak magas színvonalú vidéki kongresszusi helyszínek építésére van szükség, hanem ezek bekapcsolására a világ kongresszusi turizmusának vérkeringésébe. Nemzetközi szervezeti tagságokra, promócióra, úthálózatra, légiforgalmi megközelíthetőségre, vidéki PCO⁴-kra, DMC⁵-kre, vidéki városi kongresszusi irodákra és vidéki összefogásra van szükség. A konferencia háttérparának is ki kell épülnie a vidéki városokban, hangosítás-, fénytechnikai cégeknek, partyszervíz vállalkozásoknak, tolmáctechnikával foglalkozó vállalatoknak stb.

² International Congress and Convention Association

³ Ausztria, Magyarország, Csehország, Lengyelország, Szlovénia, Horvátország, Románia, Szlovákia.

⁴ Professional Congress Organizer

⁵ Destination Management Company

Ezeket a megállapításokat az ICCA adatai is alátámasztják, mivel a közép-kelet-európai régiót már nemcsak a fővárosok reprezentálják az ötven legkedveltebb európai konferenciaváros rangsorában, hanem vidéki városok is felbukkannak a listán, például Krakkó, Dubrovnik, Graz, Salzburg és Wrocław. Ennek ellenére még mindig elmondható, hogy Bécs, Budapest és Prága külön „kasztot” képvisel a régió kongresszusi városai között, nagyságrenddel több rendezvénynek adnak otthont, mint a többi közép-kelet-európai város.

Külön vizsgálva ennek a három városnak a fejlődését, megfigyelhető, hogy Bécs lassan elhúzza a másik két várostól. Az osztrák főváros egyedül körülbelül annyi konferenciának ad helyet egy évben, mint Budapest és Prága együttvéve. A cseh és a magyar főváros tulajdonképpen egymással „hadakozik” a második helyért. Érdekes, hogy amíg az egyik évben Prágában tartanak több konferenciát, addig a következő évben Budapest veszi át az előkelőbb helyezést. (2000-ben Budapesten tartottak több konferenciát, 2001-ben Prágában, 2002 megint a magyar főváros éve volt, 2003 Prágáé, 2004-ben ismét Budapest és 2005-ben hazánk fővárosa meg is tartotta vezető szerepét, megszakítva ezt a tendenciát.) Úgy tűnik, mintha a két város csak egymás kárára tudna növekedni. Mintha meg lenne határozva, hogy ez a két ország összesen egy bizonyos mennyiségű konferenciát tarthat meg, és ezen osztozhatnak.

A versenytársak jobb megismerésének érdekében a Magyar Kongresszusi Iroda összehasonlító elemzést végeztet az ICCA szervezettel, amelyben Budapest Béccsel, Prágával, Barcelonával és Varsóval kerül összehasonlításra. Az elemzés várhatóan 2009 első negyedévében kerül publikálásra.

Budapest, Prága és Bécs konferenciáinak száma az ICCA statisztikája alapján 1998-2007

ICCA	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Budapest	42	50	53	48	71	67	89	94	95	90
Prága	41	59	42	54	58	90	81	81	102	72
Bécs	74	65	64	65	75	101	116	136	155	154

Forrás: ICCA

A többi kelet-közép-európai kongresszusi városnál nem lehet trendeket meghatározni a viszonylag alacsony volumen miatt. Esetükben 2-3 konferencia elnyerése, illetve megrendezési jogának elvesztése alapvetően befolyásolja a ranglistán elfoglalt helyezésüket, amelyet az ICCA adatai jól példáznak.

Magyarország, illetve Budapest a résztvevőszám alapján összeállított világranglistán már jóval szerényebb helyen áll. Hazánkat (32., 41 703 résztvevő) 2007-ben nemcsak Ausztria (5., 175 751 résztvevő), hanem Csehország (14., 92 194 résztvevő) is megelőzi. Ausztriában több mint négyszer, Csehországban pedig több mint kétszer annyian voltak konferenciákon, mint Magyarországon.

A városok esetében már nincs ekkora lemaradásunk, bár Bécs résztvevőszáma (117 774) majdnem az ötszöröse Budapestének (25 052), 2007-ben viszont Prágában kevesebben (24 313) vettek részt nemzetközi konferencián. Budapest így a világranglistán a 22. helyet foglalja el, csupán Európát tekintve pedig a 13.-at. A jelentős különbség oka, amely hazánk konferencia szám és résztvevő szám alapján elért helyezése között van, ismét a vidéki konferenciák számára és jellegzetességeire, valamint a nagy konferenciaközpont hiányára vezethető vissza.

Ahhoz, hogy hazánk minden szempontból a régió egyik vezető országává váljon, illetve országa maradjon, több és nagyobb létszámú vidéki konferenciára van szükség. Ezen kívül a budapesti konferenciák résztvevőszámát is jelentősen növelni kell.

Egyéb kutatások

Nem csak az ICCA és a UIA adatbázisa alapján lehet megítélni régióink kongresszusi turizmusát. Kutatások is készültek a régió piacának feltérképezésére, amely nem a világ egy kis, 15%-os részének tekinti ezt a több országot is átfogó desztinációt, hanem specifikusan ezekre az államokra koncentrálva készítik el jelentésüket, amelyekből még részletesebben megismerhetővé válik ez a piac. Az egyik legfrissebb régióinkkal foglalkozó kutatást a Meeting Media Company 2004-ben készítette, amely 2200⁶ incentive house és DMC megkérdezésével felmérést készített a közép- és kelet-európai országok⁷ konferencia és üzleti turizmusáról (MICE – Meetings, Incentive, Conference, Exhibition). A válaszadási arány 12,6% volt.

A felmérés szerint Magyarország a régió egyik vezető MICE desztinációja. A válaszadók 46-46%-hazánkat, illetve Csehországot tartotta Közép- és Kelet-Európa legnépszerűbb desztinációjának. E két ország szerepe a régióban meghatározó, a harmadik helyezett Lengyelországot csak a megkérdezettek egyötöde sorolta az első helyre.

A két vezető MICE országhoz legnagyobb eséllyel Horvátország, Lengyelország és Észtország csatlakozhat az elkövetkező években. Magyarországot a válaszadók 16%-a csak incentive, 9%-a csak kongresszusi desztinációnak tartotta, 68%-uk pedig mindkét fajta eseményt szívesen rendezne hazánkban. A felmérésben Magyarország volt az egyetlen olyan ország, amelynél egyetlen válaszadó sem állította, hogy az ország nem MICE desztináció.

A felmérésben résztvevők 28%-a nagyon szívesen, 44%-a pedig szívesen rendezne Magyarországra konferenciát. A konferencia és incentive lehetőségekről legtöbbször a DMC-knél (22,69%), az interneten (19,33%), kiállítások alkalmával (18,49%), egyéni tapasztalatok alapján (18,47%) és a Magyar Kongresszusi Irodánál (10,92%) tájékozódnak. Magyarországról, mint kongresszusi helyszínről Budapest és a Balaton jutott először eszükbe a válaszadóknak.

A számunkra egyik legkedvezőbb és leglényegesebb kérdésre, hogy Magyarország sikeres desztináció lesz-e a következő években, a válaszadók 74% mondott igent, amely a legmagasabb érték az összes vizsgált ország közül. Magyarország, mint MICE turisztikai desztináció előnyének azt tartják, hogy Budapesten sok nevezetes, történelmi épület található, amelyek eddig még ki nem használt lehetőségeket tartogatnak kongresszusok, rendezvények tartására.

Magyarország hiányosságaként azt említették, hogy vidéken kevés 5*-os szálloda található (2004-ben 3 darab 5*-os szálloda volt vidéken, 2008-ra ez a szám 8-ra nőtt), a nyelvtudással rendelkező szakemberek száma nem megfelelő és hogy a fam trip-ek általában csak Budapestre korlátozódnak. Ez utóbbi lehetőség is Magyarország számára, mivel a válaszadók 23%-a még nem járt hazánkban, 57%-a pedig nem vett részt magyarországi fam trip-en, akik pedig igen, csak Budapesten voltak.

⁶ A szolgáltatókat a következő országokban keresték fel: Ausztria, Belgium, Ciprus, Dánia, Finnország, Franciaország, Németország, Görögország, Írország, Olaszország, Luxemburg, Hollandia, Norvégia, Portugália, Spanyolország, Svédország, Svájc, Egyesült Királyság

⁷ Bulgária, Horvátország, Csehország, Észtország, Magyarország, Lettország, Litvánia, Lengyelország, Szerbia és Montenegró, Románia, Szlovákia, Szlovénia

Minden régióknak megvan a maga legjellemzőbb kongresszusi turisztikai küldőországa, Budapestre természetesen a német delegációk érkeztek a legmagasabb számban, a határmenti régiókba pedig a szomszédos országok delegátusai érkeztek jelentős arányban. Ez a kimutatás bizonyítja, hogy hazánkra is jellemző a meeting planner-ek azon feltételezése, hogy olyan helyekre viszik a konferenciákat, ahol nagy létszámú a nemzetközi szervezet hazai tagszervezete, illetve ugyanez igaz a szomszédos országokra is, hogy kellően magas legyen a konferenciájuk résztvevőszáma.

A Magyar Kongresszusi Iroda statisztikája

A Magyar Kongresszusi Iroda kiemelt feladatának tekinti, hogy a fenti kutatások kiegészítéseként minden negyedévben elkészítse saját statisztikai elemzését is. Az Iroda, több mint 350 partnerének segítségével adatgyűjtést végez a Magyarországon megrendezésre került nemzetközi rendezvények számáról, ezek résztvevőinek számáról, azok nemzetiségéről, a rendezvények időtartamáról és megrendelőik nemzetiségéről. Az adatgyűjtés 2001 óta folyik, és hasznos eszköznek bizonyult a piac változásainak és az esetleges későbbi trendek kimutatásának szempontjából. A kutatás 2007-re vonatkozó legfontosabb eredményeit az alábbiakban foglaljuk össze.

A Magyarországi MICE turizmus eredményei 2006-2007

	2006	2007	2007/2006
Nemzetközi konferenciák száma	431	485	+12,5%
Vásárok, kiállítások száma	29	32	+10,3%
Belföldi résztvevők száma	24 635	27 598	+12,0%
Külföldi résztvevők száma	56 727	62 079	+9,4%
A konferenciák átlagos résztvevőszáma	238	286	+20,0%
A konferenciákon részt vevő nemzetek átlagos száma	11	11,6	+5,1%
A konferenciák átlagos időtartama (nap)	4,5	4,3	-4,2%

Forrás: Magyar Kongresszusi Iroda

Konferenciák és vásárok területi megoszlása: 71% Budapest, 29% vidék.

A legnépszerűbb konferencia helyszínek: 69% szálloda, 12% kongresszusi központ, 10% egyetem és tudományos intézet, 9% egyéb helyszín.

Legnépszerűbb témák: 26% gazdálkodás, 23% orvostudomány, 20% egyéb tudomány, 6% számítástechnika, 2% turizmus, 2% közlekedés, 21% egyéb.

Megrendelők nemzetisége: 54% magyar, 9% brit, 8% USA, 7% német, 5% francia, 4% belga.

Nemzetek (konferenciák százalékában): 89% magyar, 61% német, 50% brit, 39% francia, 29% osztrák, 29% cseh, 27% szlovák, 27% USA, 27% lengyel, 27% olasz, 25% román.

A Magyar Turizmus Zrt. adatai szerint a nemzetközi konferenciák 71%-át Budapesten tartották 2007-ben. Ez az adat nagyjából megfelel a UIA által publikáltakkal. A világ többi vezető kongresszusi országára nem jellemző a főváros ilyen jelentős részaránya a kongresszusok számát tekintve, inkább közép-kelet-európai jellegzetesség ez a koncentráció. (Kivételt csak Lengyelország jelent.)

Néhány főváros részaránya a nemzetközi konferenciák száma alapján, 2007-ben

	Berlin	Madrid	London	Párizs	Amszterdam	Bécs	Budapest	Prága	Varsó
Országon belüli részarány	22%	14,8%	31,5%	52,7%	28,4%	81,4%	72,2%	85,6%	41,3%

Forrás: UIA

További információ:

Varga Judit
Magyar Kongresszusi Iroda
Telefon: 06-1/488-8638
Fax: 06-1/488-8641
E-mail: varga@itthon.hu
Internet: www.hcb.hu